

RAPPORTAGE VONDSTMELDING
HEERBAAN, LOVENJOEL - BIERBEEK (PROV. BRABANT)

I. Verslaggever:

Geert Vynckier

Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed
Jekerstraat 10
3700 Tongeren
012 / 260321
0477/560389
geert.vynckier@rwo.vlaanderen.be

functie: erfgoedonderzoeker archeologie

terreinwerk: Geert Vynckier
Michel Mulleners
Rudi Roosen
Jos Wijnants

fotografie: Kris Vandevorst
Geert Vynckier

tekeningen en plannen: André Detloff
Johan Van Laecke

II. Identificatie

*Een beschrijving van de locatie van de site, met de volgende elementen:

Provincie(s): Vlaams-Brabant

Gemeente(n): Bierbeek

Deelgemeenten(n): Lovenjoel

Coördinaten: Lambert 1972: X: 179055 Y: 171361

Kadastergegevens: Bierbeek, 3de afdeling, Sectie C, perceel 139t

Adres: Heerbaan 19

Toponiem(en): -

Naam van de site: Lovenjoel 2012 Heerbaan (LO11HE)

Dossiernummer R&E: 2012/142

Algemene beschrijving:

De vondstmelding betrof een vrijgekomen profiel naar aanleiding van de bouw van nieuwe woningen op een verkaveling langs de Heerbaan te Lovenjoel (deelgemeente van Bierbeek) net ten noorden van de spoorweg Leuven-Luik (Kaart 1 en 2; Fig. 1 en 2). In dit profiel was een duidelijke laag kiezel te zien die zich over enkele meters uitstreckte (Fig. 3). Meteen werd door de melder, Werner Wouters (OE), gedacht aan een kiezelwegdek van een oudere straat, geflankeerd door twee greppels. Enkele Romeinse villa's in de onmiddellijke omgeving en de straatnaam Heerbaan, die naar een Romeinse oorsprong verwijst, waren mogelijke aanwijzingen voor een oude oorsprong van dit kiezelpakket. De vindplaats bevindt zich op de noordelijke rand van een plateau aan de zuidelijke rand van de vallei van de Bruulbeek, die een paar honderd meter naar het westen samenvloeit met de Bierbeekse Molenbeek. Beiden zorgen voor de afwatering van de hoger gelegen gebieden (Kaart 3). De toevalsvondst gebeurde volgens de bodemkaart (Kaart 4) te midden van de bebouwde zone (OB). Rondom deze zone treft men vooral zandlemige bodems aan: matig droge zandleembodem met textuur B horizont (Lcao); droge zandleembodem zonder profiel (Lbp(c)); zeer droge tot matig natte lemige zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont (SAfd).

III. Archeologische nota

* Datum van de melding van de vondst:

Op 18 maart 2012 werd door collega Werner Wouters in het profiel van een bouwput langs de Heerbaan te Lovenjoel een kiezelpakket vastgesteld. Onder de teelaarde en colluvium kwam een kiezellaagje aan het licht geflankeerd door "twee grachten", die aan een oud wegdek deed denken. Op 29 maart werd de Afdeling Inventariseren en Beschermen van het Onroerend Erfgoed op de hoogte gebracht en gevraagd om dit profiel te registreren en eventueel houtskool stalen te nemen. Na een eerste verkennend bezoek op 30/03/2012¹ gebeurde de eigenlijke registratie op 04/04/2012 door een ploeg van het OE.

* Een summier beschrijving van het onderzoek dat voorafgaand aan het onderzoek op de site werd uitgevoerd:

In de loop van 2010 werd naar aanleiding van het bouwen van deze nieuwe woningen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op 20/12/2010 door Studiebureau Archeologie bvba op vraag van het toenmalige Agentschap Ruimte & Erfgoed. Op het toenmalige terrein stonden een bouwvallig huis en enkele bijgebouwtjes. Ten zuiden van deze werden drie

---

¹ Op dat ogenblik kon het profiel niet opgeschoond worden.

parallele sleuven machinaal uitgegraven (Fig. 4). Aansluitend bij de meest noordelijke sleuf werd een kijkvenster aangelegd om te kijken of er meerdere sporen herkend konden worden. In het noordelijk deel van het perceel werden twee bijkomende sleuven getrokken. Na het verwijderen van de bouwvoor werden er in totaal slechts negen sporen ingetekend die alle recente sporen bleken te zijn. Door het magere resultaat werd er niet overgegaan tot een volledige opgraving en werd het terrein door R&E vrij gegeven.

*De archeologische beschrijving van de site en het onderzoek dat heeft plaatsgevonden: methodiek van het onderzoek en de resultaten:

Tijdens het eerste bezoek werd vastgesteld dat het profiel (Fig. 4; A-B) waarvan sprake, zich grotendeels achter de kelder van de nieuwbouw bevond maar nog steeds toegankelijk was en werd er besloten om enkele meters van het profiel op te kuisen en te fotograferen (Fig. 5). In totaal werd uiteindelijk een profiel ingetekend van ca. 11 op 3m.

Al gauw bleek dat de kiezellagen verder doorliepen dan het opgeschoonde profiel en dat deze kiezellagen ook in de andere profielwanden op de bouwwerf zichtbaar waren. Toch werd een gedetailleerd profiel ingetekend (Fig. 6 en 7).

Bovenaan bevond zich de bouwvoor met onmiddellijk er onder een zandlemige laag met vlak daaronder een fijner kiezellaagje. Bij het verder in detail bekijken van het profiel viel dadelijk op dat de kiezellagen verder mee zakten in de opgevulde depressies. Sommige waren zelfs tot twee meter diep. In deze depressies waren duidelijk meerdere opvullingslaagjes waar te nemen. Onder dit complex van lagen bevonden zich talrijke zandige lagen met steenbanken (Fig. 7).

Het werd al gauw duidelijk dat het hier ging om natuurlijke geologische fenomenen. De steenbanken liepen namelijk door de “verzakkingen”, net zoals de laagjes kiezel.

Om zeker te zijn dat het hier ging om natuurlijke fenomenen stuurde we enkele foto's door naar collega Marijn Van Gils die het op zijn beurt toonde aan Prof. Em. P.M. Vermeersch. Ook werden aan de Heer R. Dreesen², toen hij voor een overleg te Tongeren was, de foto's getoond.

Onderaan bevindt zich tertiair Brusseliaan waarin zich steenbanken vormden. De lagen hierboven dateren uit het Quartair en bestaan vooral uit afzettingen van erosie van de hoger gelegen delen van het plateau ten zuiden van het terrein. De kiezellaagjes met verspreid enkele Diestiaan ijzerzandsteen brokjes zijn eveneens door erosie hier terecht gekomen en kunnen we omschrijven als een posterieur pedologisch fenomeen. Door cryoturbatie³, vorstwerking en karstvorming⁴ kwamen er barsten in de bodem, die uiteindelijk resulteerden in diepe scheuren waarin de lagen wegzakten.

Uit deze twee mondelinge mededelingen en de eigen waarnemingen op het terrein kunnen we besluiten dat het hier gaat om natuurlijke fenomenen die in het profiel zichtbaar zijn.

---

² Gepensioneerd wetenschappelijk medewerker Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek NV Mol.

³ Cryoturbatie is de verstoring van de oorspronkelijke gelaagdheid van een sediment door de werking van vorst en dooi.

⁴ Met de term karst worden alle verschijnselen bedoeld die te maken hebben met de oplossing van kalksteen in water. Karst doet zich voor in streken waar kalksteen aan de oppervlakte ligt en wordt aangetast door chemische verwerking door de zure eigenschappen van regenwater.

IV. Bibliografie

BOSMAN S. 2010: Het archeologisch vooronderzoek aan de Heerstraat te Lovenjoel, Archeo-rapport 51, Studiebureau Archeologie bvba..

[http://nl.wikipedia.org/wiki/Karst_\(geografie\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Karst_(geografie)) geraadpleegd op 21/05/2012.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Cryoturbatie> geraadpleegd op 21/05/2012.

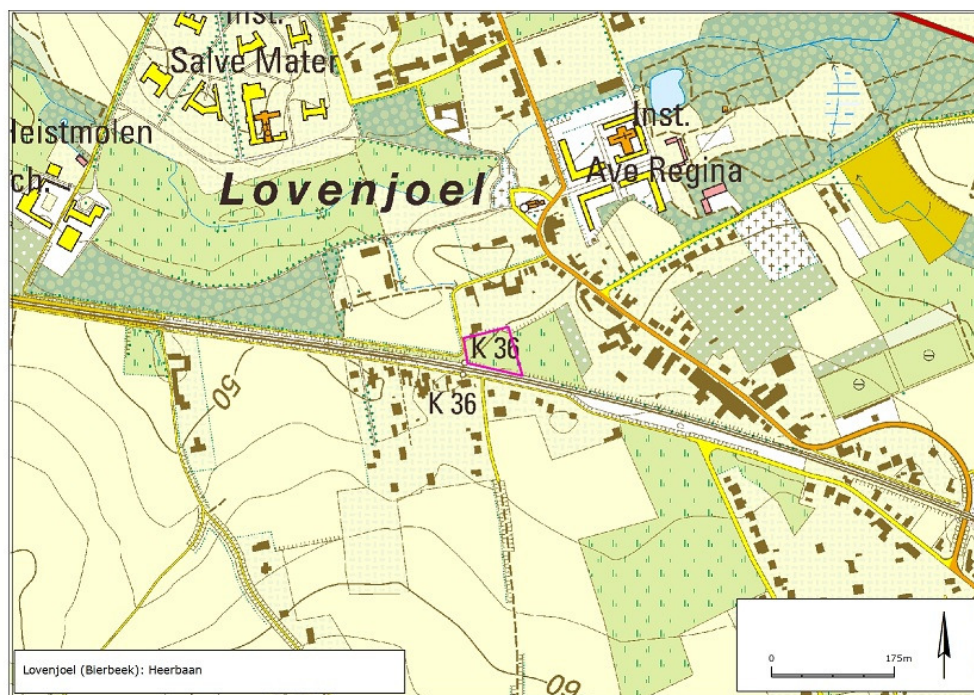
V. Trefwoorden

-natuurlijke bodemfenomenen

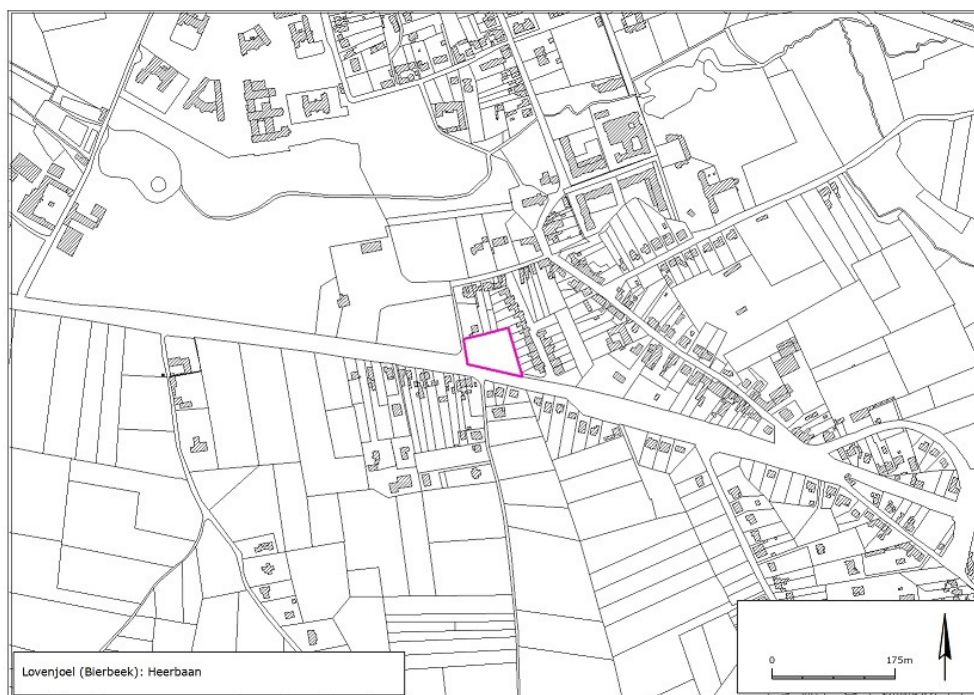
-quartair

-tertiair

VI. Kaarten

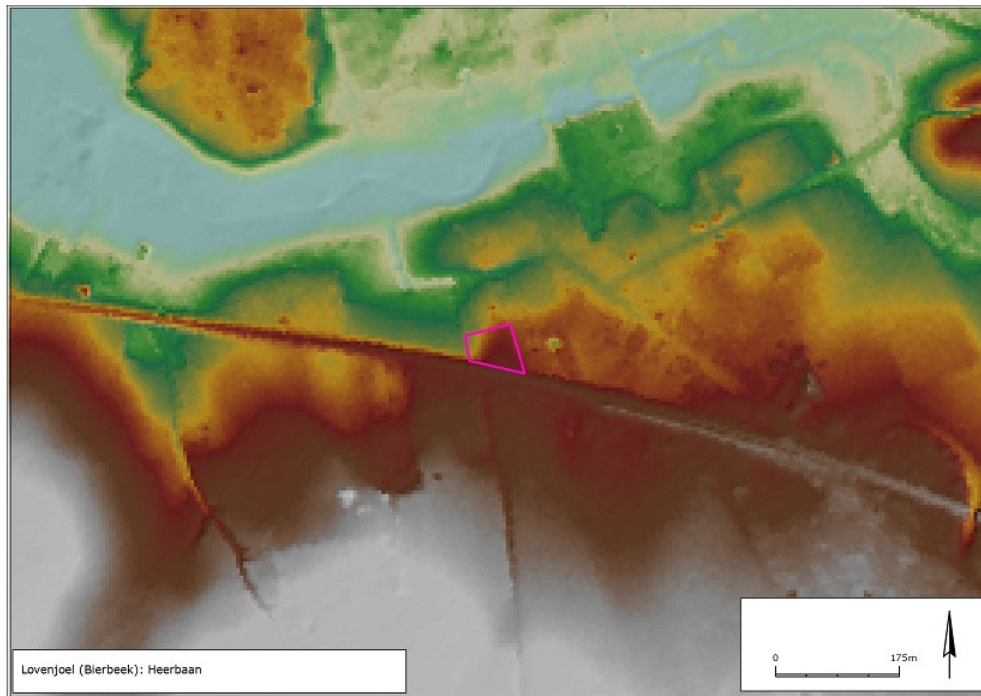

Kaart 1: topografische kaart met aanduiding van de vindplaats. (©2006 AGIV)

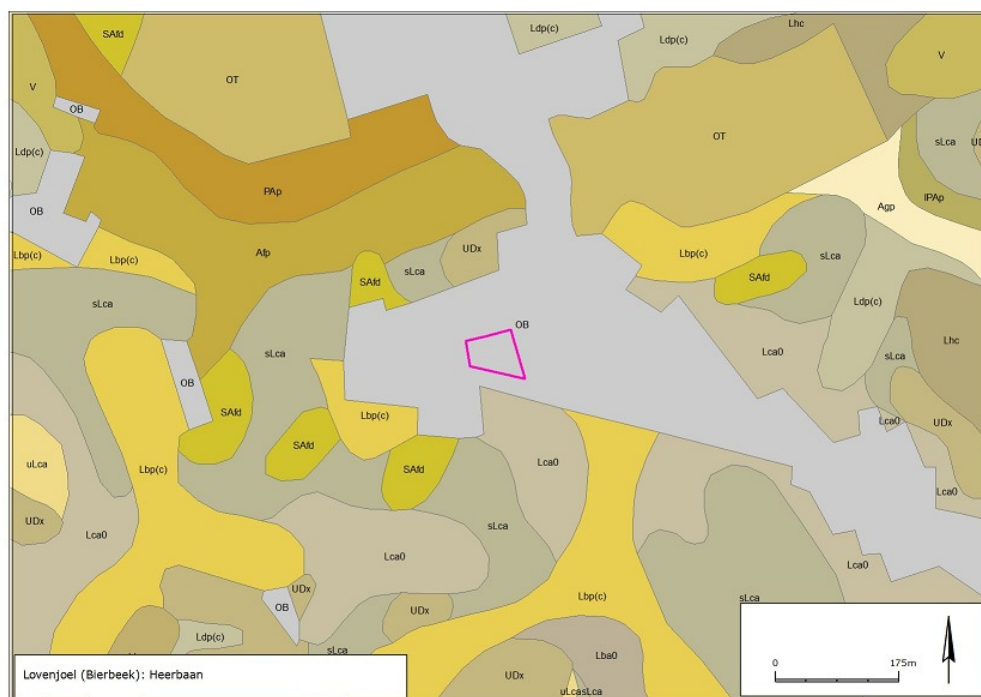

Kaart 2: kadastrale kaart met aanduiding van de vindplaats. (©2006 AGIV)

Kaart 3: DHM met aanduiding van de vindplaats. (©2006 AGIV)

Kaart 4: bodemkaart met aanduiding van de vindplaats. (©2006 AGIV)

VII.Figuren

Fig. 1 en 2: situatie tijdens de controle en registratie op het terrein.

Fig. 3: Het profiel tijdens het eerste bezoek op 30/03/2012.

Fig. 4: Kadasterplan met aanduiding van de oude proefsleuven (1); de huidige gebouwen (2); de uitgegraven bouwput (3) en het geregistreerde profiel (4).

Fig. 5: De smalle opening tussen het profiel en de huidige, in aanbouw zijnde kelder.

Fig. 6: Kijk op het opgeschoonde profiel.

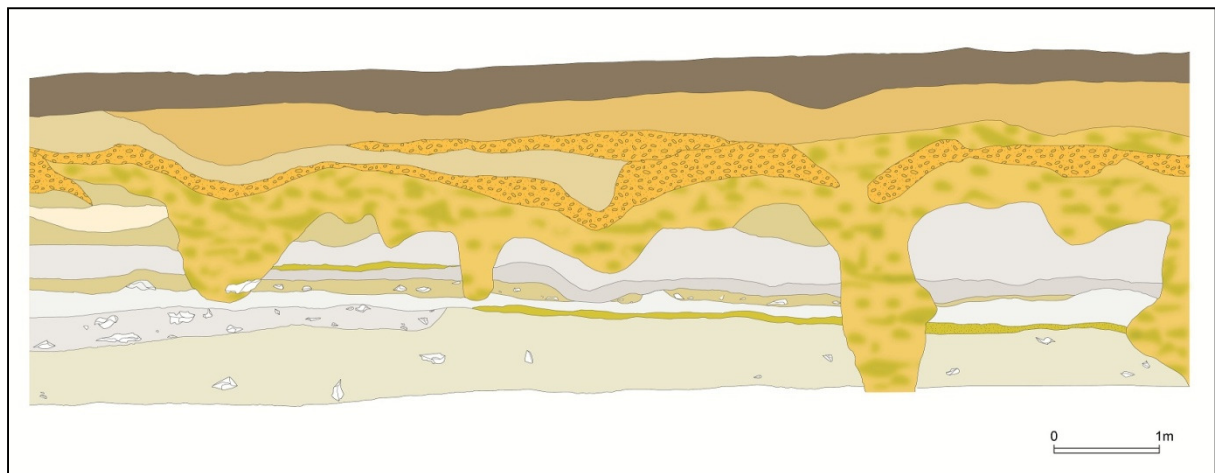

Fig. 7: Tekening van het profiel.

Fig. 8: Detail van het profiel.